

КУЛАКОВСКАЯ Н.В., ст. гр. ЗК-09

Науч. руков.: Макеев А.Ю., проф., к.т.н.

ГВУЗ "Донецкий национальный технический университет",

г.Донецк

PORÓWNAWCZA ANALIZA PAŃSTWOWEJ REGULACJI W STOSUNKU DO GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ

Zostały rozpatrzone ustawodawcze zasady państwowej regulacji rynkowych stosunków gospodarki przestrzennej na Ukrainie, zbadano metody regulacji rynkowych stosunków gospodarki przestrzennej w Rzeczypospolitej Polskiej.

Рассмотрены законодательные основы государственного регулирования рыночных земельных отношений в Украине, исследованы методы регулирования рыночных земельных отношений в Республике Польша.

Aktualność. Ekonomiczny mechanizm regulacji stosunków gospodarki przestrzennej na Ukrainie potrzebuje poważnego przeglądu i rozwoju nowego jednolitego systemu regulatorów ekonomicznych.

Cel badania. Określenie narzędzi regulacji państwowej stosunków rynkowych na Ukrainie, przybliżenie aspektów regulacji rynkowych stosunków gospodarki przestrzennej w Rzeczypospolitej Polskiej.

Podstawowa część. Zgodnie z artykułem Ukraińskiego kodeksu rolnego, zadaniem ustawodawstwa jest regulacja stosunków gospodarki przestrzennej w celu zabezpieczenia prawa na ziemi obywatela, osób prawnych, samorządów terytorialnych i państwa, racjonalnego wykorzystania i ochrony ziemi. Należy rozróżnić dwa podstawowe zadania w celu unormowania stosunków rolnych:

- zagwarantowanie praw do ziemi;
- zabezpieczenie racjonalnego i skutecznego użytkowania ziemi.

W nowoczesnych warunkach najbardziej aktualnym jest opracowanie takich mechanizmów regulacji stosunków ziemskich na Ukrainie, które by nie przeszkadzały samoregulacji stosunków ziemskich przez pryzmat mikroekonomii i doprowadzą do formowania skutecznego i stałego w ekologicznych i społeczno-ekonomicznych stosunkach własności ziemi.

Ustawodawstwo Ukrainy określa takie zasady państwowej polityki regulacyjnej:

- docelowość – uwarunkowanie potrzeby regulacji państwowych stosunków gospodarczych w celu rozwiązania istniejących problemów;
- adekwatność – odpowiadanie form i poziomu regulacji państwowej stosunków gospodarki przestrzennej. Potrzeb w rozwiązaniu istniejących problemów w stosunku do rynkowych potrzeb z uwzględnieniem wszystkich odpowiednich alternatyw;

- skuteczność – zabezpieczenie osiągnięcie w wyniku czynności aktu prawnego, maksymalnie możliwych pozytywnych wyników za rachunek minimalnie niezbędnych wydatków do prowadzenia gospodarki.

- równoważność – zabezpieczenie regulacji w interesie subiektów do prowadzenia gospodarki przestrzennej;

- przewidywalność – konsekwencja działań regulacyjnych, odpowiadanie celom polityki państwa i planom przygotowań aktów regulacyjnych, co pozwala podmiotom prowadzić gospodarkę przestrzenną, co pozwala urzeczywistnić plany swoich działań;

- przezroczystość i uwzględnienie opinii publicznej – otwartość dla obywateli i osób prawnych, ich wspólnych działań z organami regulacyjnymi na wszystkich etapach ich działalności regulacyjnych, koniecznym jest rozpatrzenie przez organy regulacyjne inicjatyw, uwag i propozycji, które wnioskuje obywatele, osoby prawne i ich spółki; konieczność i terminowość doprowadzenia uchwalonych aktów regulacyjnych do wiadomości obywateli i osób prawnych, ich spółek. A przede wszystkim informowanie społeczeństwa o wykonaniu działalności regulacyjnej.

Terminowa i uzasadniona ingerencja państwa w sposób użytkowania ziemi i jego zagospodarowania jest niezawodnym i koniecznym warunkiem odnowienia ziemi, powiększenia skuteczności wykorzystania ziemi. Konieczne sprecyzowanie porządku podzału państwowych zakresów zarządzania, opracowania potrzebnych kryteriów, schematów docelowości wydatku środków: gruntowego podatku, opłaty za wynajem, zbiory, czynszu dla transakcji sprzedaży ziemi. Bez państwowej regulacji obrotu ziemi rozwiązanie problemów odzyskania i użytkowania ziemi jest niemożliwe.

W warunkach mieszanej rynkowej ekonomii regulacja jest skierowana na obronę interesów społeczeństwa i obywateli, zachowanie przyrody. Ona opiera się na uznaniu równości uczestników stosunków regulowanych, niekonieczności bez problemowego realizowania praw obywateli przez sądy majątkowe i osobowe prawa obywateli. Odpowiednio rośnie rola regulatorów ekonomicznych, które zachęcają podmioty stosunków rolnych podejmować decyzje, które odpowiadają interesom społeczeństwa, obrony przyrody. W stosunkach gospodarki przestrzennej, gdzie faktor środowiskowy odgrywa ważną rolę, znaczenie regulatorów ekonomii których nie można przecenić.

W dany moment teoretyczne i metodologiczne zasady polepszenia ekonomicznego mechanizmu regulacji stosunków rolnych mają przeważnie dyskusyjny charakter. Rozpatrzmy regulację rynkowych stosunków rolnych w Rzeczypospolitej Polskiej.

Rzeczpospolita Polska jest przemysłowo-agrarnym państwem, gdzie rolnictwo stanowi około 4,5% PKB, w rolnictwie zajęto 17,4% aktywnej ludności.

Na dany moment w Rzeczypospolitej Polskiej 2 miliona prywatnych gospodarstw, którzy zajmują 90% wszystkich gruntów rolnych, które stanowią

około procentu samej ogólnej produkcji rolnej. Na fermy z powierzchni więcej 15 hektarów przychodzi się 9% od ogólnej ilości gospodarstw, one pokrywają 45% od ogólnej powierzchni gruntów rolnych. Więcej połowy domowych gospodarstw w Polsce wykonują produkcję dla własnej konsumpcji.

Polepszenie organizacji gospodarki przestrzennej rozpatruje się jako jedno z głównych warunków dla osiągnięcia ekonomicznej efektywności rolnictwa i otrzymania możliwości wykorzystania osiągnięć nowoczesnej nauki i rolnej techniki w agrarnym sektorze ekonomii.

Artykuł XX Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stwierdza, że społeczna gospodarka rynkowa oparta na wolności działalności gospodarczej, własności prywatnej oraz solidarności, dialogu i współpracy partnerów społecznych stanowi podstawę ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej.

Obrót rzecznych praw na działki rolne wyznaczenia w Polsce wykonywane przez sprzedaż, spadkowanie, darowiznę, dzierżawy, zamiany i innych cywilnoprawnych transakcji. Administracyjno prawne metody regulacji stosunków gospodarki przestrzennej są używane przy zjednoczeniu (konsolidacji) i wymianie działek.

W październiku 1991 roku została stworzona Agencja Nieruchomości Rolnych, przed której byli postawieni taki zadania:

- tworzenie i poprawa terytorialnej struktury gospodarstw rodzinnych;
- tworzenie sprzyjających warunków dla racjonalnego wykorzystania przemysłowego potencjału państwowej nieruchomości rolnej;
- poprawa państwowej ziemi rolnej i poparcie organizacji gospodarstw prywatnych na ziemiach państwowej własności.

Agencja Nieruchomości Rolnych stosuje takie formy zarządzania majątkowymi prawami jak dzierżawic i wynajem, sprzedaż, wymiana nieruchomości, nadawanie w zarządzanie.

Gospodarki w Polsce dość rozdrobnione. Ustawa o scaleniu i wymianie ziemi określi cel scalenia jako tworzenie sprzyjających warunków ekonomicznych w gospodarce rolnej i leśnej w sposób polepszenia struktury gospodarki, lasów i ziemi leśnej, rozmieszczenie urządzeń wodnych i dróg.

Podsumowanie. Doświadczenie Rzeczypospolitej Polskiej w pytaniach regulacji stosunków gospodarki przestrzennej (w prywatnej gospodarce rolnej) można obliczyć w procesie zakończenia reformy rolnej na Ukrainie, ponieważ praktyka europejska i światowa często już ma odpowiedzi na takie pytania, które tylko zaczynają powstawać na Ukrainie.

Literatura

1. Земельный кодекс Украины. – Х.:ТОВ «Одіссей», 2011. – 104 с.
2. Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» від 11.09.2003 №1160 – IV//Голос України від 14.10.2003. - №193.
3. Мартин А. Економічне регулювання земельних відносин: як

виправити недоліки?//Землевпорядний вісник – 2009 - №6 – С. 22-29.

4. Мартин А., Коник О. Як регулюються земельні відносини у Польщі?//Землевпорядний вісник – 2011 - №3 С. 26-30.